

A vízelvezető árokrendszer 829/16 hrsz. ingatlan mellett vezető Ny–K irányú szakaszában egy jól kivehető objektumfoltot észleltünk, datáló leletanyag nem jelentkezett, de valószínűsíthetően a Tsz istállók elnevezésű lelőhelyhez (KÖH 51958) köthetjük.

November 30-án a 809/8 hrsz. ingatlanon régészeti jelenség nem mutatkozott, leletanyag nem került elő.

POLGÁR PÉTER

214. Hegyhátszentmárton, Kastélydombon
(KÖH 43585)

(Vas megye) Kk

2009. augusztus 3–12. között a Savaria Múzeum a Nyugat-magyarországi Egyetem Régésztechnikus képzésével együttműködve tanásatást folytatott a községtől É-ra fekvő kastélydombon. Az ásatás célja a lelőhely hitelesítése volt, mivel a kastély gazdag késő középkori kályhacsempe-anyagát legalább két évtizede folyamatosan fosztogatja egy helyi lakos, akinek rablógödrei a helyszínen ma is jól megfigyelhetők. A kifosztott lelőhely anyagából a Savaria Múzeum 2006-ban kb. 500 darab kályhacsempét és kályhacsempe-töredéket visszavásárolt a fosztogatótól, aki azonban lelőhelyromboló tevékenységét azóta is folytatja.

A feltárás során kézi erővel öt szelvényt nyitottunk, részben meglévő rablógödrök helyén, részben még bolygatatlan felületen. A 2. és 4. szelvényben a hajdani kastélyépülethez tartozó téglafalrészleteket bontottunk ki. Az ásatáson az egyetem 1. évfolyamos hallgatói vettek részt.

Az előkerült leletanyag zömmel késő középkori, 15–16. századi kerámia, viszonylag kevés kályhacsempe, vaseszközök ill. egy gyűrű és néhány ezüst pénzérme.

A leletek a Savaria Múzeumba kerültek.

Munkatárs: Csapláros Andrea régész.

PAP ILDIKÓ KATALIN

215. Hercegszántó, Erdő-földe
(KÖH 63898)

(Bács-Kiskun megye) I

2009. március 5-én helyszíni szemlét végeztünk a területen, ahol az azt megelőző napon embercsontok kerültek elő. A csontok a településtől DK-re, a döngkútnak használt terület mellett kerültek elő. A terület egy ÉNy–DK-i irányú, hosszan elnyúló dombhát legnyugatibb része, ez a terület emelkedik ki legjobban a környezetből. Végigjárva a szántott területet, több helyen is embercsontok töredékeit találtuk. Valószínű, hogy a szántás során korábban is többször fordíthattak ki csontokat, amelyekre nem figyeltek föl. Korhatározásra alkalmas leletanyagot nem találtunk, ennek ellenére valószínűsíthető, hogy a temető régészeti korú.

Munkatársak: Mészáros Mónika, V. Székely György régészek, Vida Ágnes adattáros.

SOMOGYVÁRI ÁGNES

216. Hernádvécse, Pukkancs
(KÖH 75073)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) U

A Miskolci Egyetem Őstörténeti és Régészeti Tanszéke és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság Herman Ottó Múzeuma 2009. március 9–12. között közös terepbejárást végzett a Hernád folyó jobb partját szegélyező dombvidék 2,5 km széles sávjában, a szlovák határtól számított 43 km hosszú szakaszon. A régészeti kutatás a Miskolci Egyetem történelem-régészet szakirányos hallgatóinak képzésében szereplő *Terepbejárás* című kurzushoz kapcsolódott. Célja elsősorban az volt, hogy megismertesse a hallgatókat a lelőhely-felderítés extenzív terepbejárási módszerével.

A terepbejárás főképp őskőkori lelőhelyek felderítésére irányult azért, mert a Hernád szlovákiai szakaszán számos 20–30 ezer éves lelőhely található, viszont a magyarországi szakaszon a kutatás hiánya miatt elenyészőek az adataink. A korszakra való tekintettel, a felderítendő terület elsősorban a magaslatokat érintette.

A 190 m tszf. magasságú, É–D irányú lelőhelyen 33 leletet gyűjtöttünk.

LENGYEL GYÖRGY – SZOLYÁK PÉTER

217. Hetes, Hidasi-dűlő
(KÖH 70057)

(Somogy megye) Ő, Ró, Kö

2009. április 3-án helyszíni bejárást végeztünk a Várdához tartozó Mogyorósi-erdőtől K-re, a már Hetes területére eső Hidasi-dűlőben. Rossz megfigyelési viszonyok mellett a szántásban kevés őskori, római kori és középkori kerámiatöredéket gyűjtöttünk. Egy későbbi bejárás a lelőhely kiterjedését megváltoztathatja.

Munkatársak: Molnár István, Nyári Zsolt és Cserép Tamás.

NÉMETH PÉTER GERGELY

218. Hidasnémeti, Középső-mező
(KÖH 75049, 75051)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) U

A Miskolci Egyetem Őstörténeti és Régészeti Tanszéke és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság Herman Ottó Múzeuma 2009. március 9–12. között közös terepbejárást végzett a Hernád folyó jobb partját szegélyező dombvidék 2,5 km széles sávjában, a szlovák határtól számított 43 km hosszú szakaszon. A régészeti kutatás a Miskolci Egyetem történelem-régészet szakirányos hallgatóinak képzésében szereplő *Terepbejárás* című kurzushoz kapcsolódott. Célja elsősorban az volt, hogy megismertesse a hallgatókat a lelőhely-felderítés extenzív terepbejárási módszerével.

Terepmunkánk főképp őskőkori lelőhelyek felderítésére irányult azért, mert a Hernád szlovákiai szakaszán számos 20–30 ezer éves lelőhely található, viszont a magyarországi szakaszon a kutatás hiánya miatt el-

enyészők az adataink. A korszakra való tekintettel, a felderítendő terület elsősorban a magaslatokat érintette.

A határrészben két, egymáshoz közeli, 192 és 175 m tszf. magasságú területen újkőkori leleteket gyűjtöttünk.

LENGYEL GYÖRGY – SZOLYÁK PÉTER

219. Hortobágy, Hortobágyi kőhíd Ny-i hídfője II. (KÖH 54285)

(Hajdú-Bihar megye) B, V, Sza

2009 novemberében megelőző feltárást végeztünk a település és a hortobágyi halastavak közé tervezett kerékpárút nyomvonalába eső lelőhelyen. A Kilenclyükű híd hídfőjétől induló lelőhely a Hortobágy-Mátára vezető úttal párhuzamosan a Hortobágy folyó Ny-i magaspartján húzódik.

A lelőhelyen feltárt több mint harminc jelenség három nagyobb régészeti korszakból származott. Több méhkas alakú és egy nagyméretű agyaggyerő gödörből került elő a késő bronzkori Gáva-kultúra jellegzetes kerámiaanyaga. Néhány kerek gödörben vaskori korongolt kerámiatöredékeket találtunk. A lelőhely D-i részén, a 33. sz. főút közelében egy szarmata kori település néhány objektumát tártuk fel. Néhány trapéz keresztmetszetű árok keresztbe futott a 2 m széles nyomvonalon a Hortobágy folyó irányába, de ezekből nem került elő kormeghatározásra alkalmas leletanyag. Mindhárom korszak gödreiben találtunk kagylóhéjakat.

D. SZABÓ LÁSZLÓ

220. Hosszúhetény, Ormánd (KÖH 62538)

(Baranya megye) U, B

2009. március 9. és április 17. között megelőző feltárást végeztünk a Hosszúhetény 6541. sz. elkerülő út építéséhez kapcsolódóan, a 016/8 hrsz. ingatlanon. A teljes kutatott terület 5502 m², a feltárt terület 3577 m² volt.

A lelőhely Hosszúhetény D-i részénél, attól Ny-ra 200 m-re helyezkedik el egy dombtetőn és az É-D irányú domboldal felső részén. A 2005. júniusi terepbejáráson nem figyeltek meg régészeti lelőhelyet a területen. 2008 októberében a régészeti szakfelügyelet során az elkerülő út 0+783–0+830 km-sz. közötti területen regisztráltuk a lelőhelyet. A felszínen őskori objektumok, őskori kerámia, pattintott kövek jelentkeztek. A pattintott kőanyag tipológiai és technológiai jellege alapján egy őskőkori és egy fiatalabb őskori időszakot feltételeztünk.

2009-ben a dombtetőn található lelőhely középső részét kutattuk, neolit, középső és késő bronzkori objektumokat tártunk fel. A domboldalon a méhkas alakú, nagy mennyiségű bronzkori kerámiát tartalmazó gödrök között nagy mennyiségű cölöplyuk került elő. A dombtetőn viszont nagyméretű összefüggő felületet alkotó gödörkomplexumokat találtunk, amelyből a késő neolitikum időszakából származó (lengyeli

kultúra) leletanyag (nagy mennyiségű kerámia, főleg pattintott, kevés csiszolt kőeszköz, tapasztásdarabok és állatcsont) került elő. A gödörkomplexumokra ráasva több nagyméretű késő bronzkori időszakhoz köthető gödröt tártunk fel. A gödörkomplexumok között cölöplyukak és kisebb méretű gödrök mellett néhány lengyeli kultúrához köthető zsugorított vázas temetkezés is előkerült. Mellékletként csótalpas tálat, nagyméretű kovapengéket, csiszolt kőbaltát helyeztek el a sírokban.

Összesen 159 őskori objektumot tártunk fel, ebből 81 gödör, 3 gödörkomplexum, 3 zsugorított vázas sír, 72 cölöplyuk.

Március 17. és április 17. között Gutay Mónika régész vezetésével a lelőhely ÉNy-i részén két szelvényt nyitottunk, annak reményében, hogy a feltételezhetően őskőkori pattintott kőanyagot rétegehez köthetően meg tudjuk fogni. A szelvényekben a rétegeket 5–10 cm-es szintenként bontottuk. A 271 SNR számú szelvényben 10, a 193 SNR számú szelvényben 12 szintet bontottunk ki. A rétegekből kovapattintékok, nyersanyagdarabok, szilánkok, pengék, kőeszközök kerültek elő.

A 271 SNR számú szelvényben 3, a 193 SNR számú szelvényben 2 réteget különítettünk el. A lelőhelyen felszíni gyűjtést is végeztünk. Helyben gyűjthető a gumós és szálkőzet formájában előforduló radioláris tűzkő. A megtelepedésben a helyben gyűjthető nyersanyag fontos szerepet játszhatott, nemcsak a paleolitikum, hanem a neolitikum időszakában is.

A leletek a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat pécsi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozás után a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatóságára kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Gutay Mónika, Orbán Gábor régészek; Szabó Sándor, Gecse Tamás, Présel Ferenc Tamás, Vigh Attila, Fenyvesi Anita, Peti Csaba technikusok. A geodéziai felmérést a Meridián Kft. végezte.

VOICSEK VANDA

221. Hódmezővásárhely, Batida IX. sz. homokbánya (KÖH 55301)

(Csongrád megye) U

A Tornyai János Múzeum és Közművelődési Központ 2009. július 13. és október 5. között régészeti felügyeletet végzett a homokbánya (1768/2–3, 1768/22, 1768/26–28, 1768/35 és 1771/7–8, 1771/22, 1771/29, 1771/33, 1771/35–36) DNy-i részén elhelyezkedő kb. 14 hektáros területen.

Szeptember 5-én az érintett terület ÉK-i részén végzett humuszosítási földmunkák során régészeti leletek (neolit edénytöredékeket) és oszlophelyek kerültek elő. 2009. szeptember 21-én a munkálatokat ezen a területen leállítottuk. A megrendelő úgy döntött, hogy az érintett területen a további földmunkáról lemond, a területet geodéziai felmérést követően lezárja és csak a már előkerült objektumok régészeti megelőző feltárását